

Видинъ била обявена формална революция, която въ продължение само на три-четири дни обхванала цѣло Видинско, Берковско, Ломско и Бѣлоградчиско. Една здрава схватка е станала между турската зганъ и българскитѣ възстаници при селата Гърци и Власановци, но резултатитѣ пакъ били печални за размирницитѣ: слѣдъ като опожарили голѣма часть отъ полята и селата, турцитѣ изново захванали съ своитѣ остарѣли обѣщания.

Тие азиатски условия дадоха възможность да се появи въ Западна България хайдутъ Велко, който смаза главата не на едно и двѣ псета, както и подобни насилия въ Южна България бѣха дали животъ на четата на Ангелъ Войвода. Въ родопско десятилѣтието 1855—1866. год. е записало нѣколко „мирни революции“, назовани на мѣстно нарѣчие жумхури. Най-голѣмъ „жумхуръ“ станалъ къмъ 1858. или 1859. година, когато всички ахряне¹⁾ и християни отъ Яхж-Челебийско се повдигнали кой съ каквото може, та пропждали „и каймакамина, и кадията, и мюфтията и всичкитѣ съвѣтници отъ разнитѣ клонове на управлението дори до послѣдния разсиленъ“.²⁾

Тѣзи движения изтощаваха масата. Но тѣ създаваха и нейната вѣра.

II.

Видѣхме по-рано до какъвъ край бѣше стигнало економическото развитие на страната. Споменатитѣ движения, които бѣха първиятъ тежъкъ ударъ върху главата на тирантѣ, накараха цариградското правителство, най-сетнѣ, да се „загрижи“ за своитѣ жертви. Надрас-

¹⁾ Ахрянитѣ, живѣли въ Ахж-Челеби, сж били потурчени българи; и тѣ, както християнитѣ, сж се борили противъ правителството.

²⁾ Хр. П. Константиновъ, Спомени за страшната пролѣтъ въ Ахж-Челеби прѣзъ 1876. г. Пловдивъ, 1884. стр. 21.